

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 28. avgust 2018 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 28 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Pri vsaki trditvi obkrožite opisano obliko kmetijstva.

Nomadska živinoreja je značilna za polsuha in suha območja Azije, na katerih je zaradi pomanjkanja padavin poljedelstvo omejeno.

ekstenzivna intenzivna tržna

Rastlinjaki na Nizozemskem so računalniško vodeni in ogrevani. Čez leto se v njih zvrstijo različni pridelki, predvsem cvetje in povrtnine.

sonaravna specializirana samooskrbna

(2 točki)

2. Navedite pojem, ki označuje načrtno povečevanje gozdnih površin, prikazano na sliki 11 v barvni prilogi, in opišite pozitiven vpliv gozda na vodne značilnosti te pokrajine.

Pojem: _____

Opis: _____

(2 točki)

3. Slika 12 v barvni prilogi prikazuje primernost območij za kmetijstvo. Obkrožite črki pred dejavnikoma, ki sta najbolj vplivala na njihovo kmetijsko primernost.

- A gospodarska razvitost
 - B nadmorska višina
 - C gostota poselitve
 - D bližina jezer
 - E geografska širina

(2 točki)

4. Imenujte prevladujočo zemljisko kategorijo (rabo tal) na območju, ki je na sliki 12 v barvni prilogi označeno s črko A, in opišite način pridobivanja kmetijskih površin na tem območju.

Zemljiška kategorija:

Opis: Wysokość skrzyni: 100 cm, głębokość skrzyni: 50 cm, szerokość skrzyni: 100 cm.

(2 točki)

M 1 8 2 5 0 1 1 2 0 5

5/20

5. Pojasnite vpliv podnebnih sprememb na zmanjšanje kmetijske proizvodnje in opišite en ukrep, s katerim bi lahko v kmetijstvu omilili posledice podnebnih sprememb.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Obkrožite črko pred pravilno razlago trditve »Povprečne januarske temperature so v večjem delu Slovenije pod 0°C .«.

- A Trditev opisuje podnebni dejavnik v Sloveniji.
B Trditev opisuje podnebni element v Sloveniji.

(1 točka)

7. Obkrožite podnebni dejavnik, ki odločilno vpliva na razlike v letni količini padavin med vzhodno in zahodno Slovenijo.

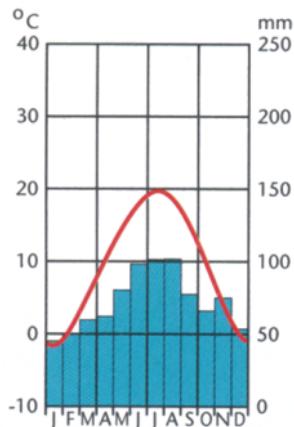
oddaljenost od oceana

geografska širina

relief

(1 točka)

8. S pomočjo klimograma na sliki 1 odgovorite na vprašanja.

Slika 1

(Prejeno po: Senegačnik, J., 2009: Slovenija 1. Geografija za 3. letnik gimnazij, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Navedite letno višino padavin v kraju, katerega podnebne značilnosti prikazuje klimogram na sliki 1. mm

Obkrožite kraj, katerega podnebne značilnosti prikazuje slika 1.

Bled

Radenci

Ajdovščina

(2 točki)

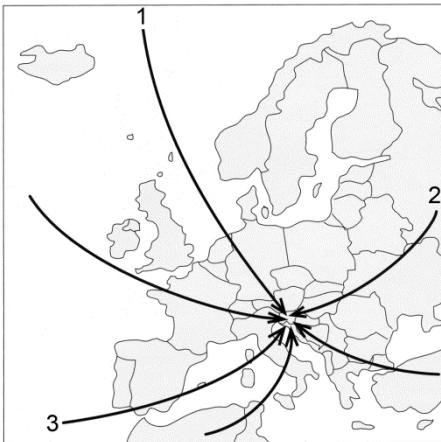
9. K vsaki trditvi napišite črko tiste pokrajine, za katero je opis podnebne značilnosti pravilen.

- A Kamniško-Savinjske Alpe
- B Trnovski gozd
- C Notranjsko podolje
- D Kozjansko

- Pade tudi nad 3000 mm padavin letno.
- V hladnejšem delu leta je v večini pokrajine pogost temperaturni obrat.
- Prevladuje poletni višek padavin.

(2 točki)

10. Na sliki 2 so s številkami 1, 2 in 3 prikazane glavne smeri dotoka zračnih gmot nad Slovenijo. Pojasnite značilnosti vremena v Sloveniji, kadar nanj vpliva vremenotvorno središče, označeno s številko 3.

Slika 2

(Vir: Hočevar, M., in drugi, 2000: Geografija. Shematski pregledi, str. 45. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

(2 točki)

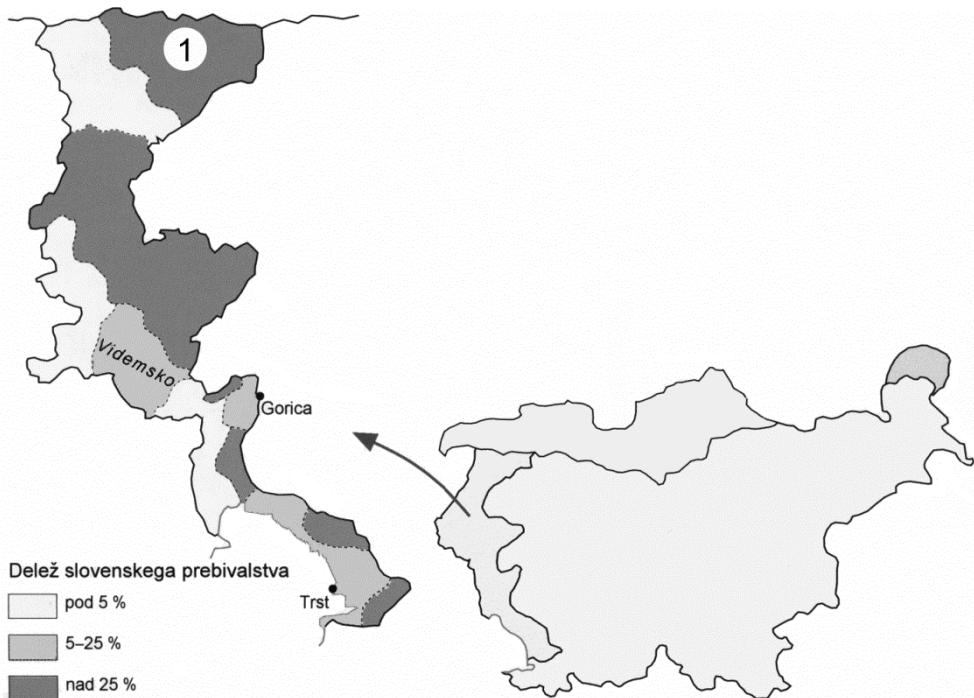
11. Pojasnite vzrok za najnižji vodostaj manjših vodotokov v poletnih mesecih na območju kraja, katerega podnebne značilnosti prikazuje klimogram na sliki 1 v nalogi 8.

(2 točki)

Slovenija 2

12. Imenujte pokrajino s slovensko narodno manjšino v Italiji, ki je na sliki 3 označena s številko 1, in opišite eno narodnostno pravico zamejskih Slovencev v Italiji.

Slika 3

(Prijeljeno po: Kunaver, J., in drugi, 1999: Družboslovje – geografija, str. 78. DZS. Ljubljana)

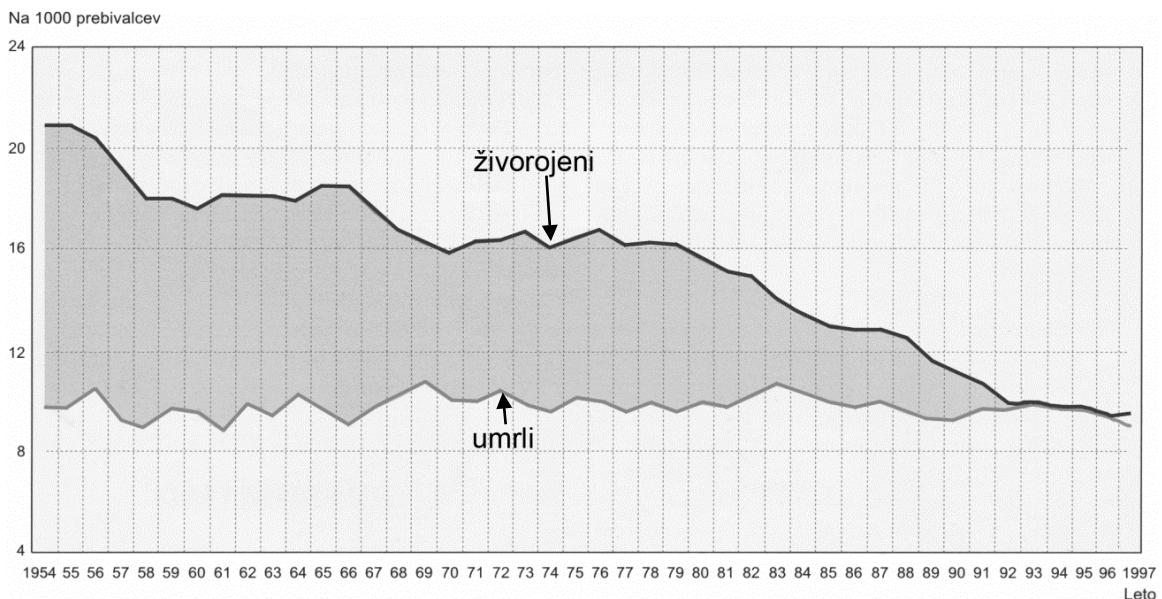
Pokrajina:

Opis:

(2 točki)

13. S pomočjo slike 4 izračunajte naravni prirastek Slovenije leta 1980.

Slika 4

(Prirejeno po: Klemenčič, M. M., Lipovšek, I., 2002: Geografija Slovenije I. Učbenik za 3. letnik gimnazij, str. 58. DZS. Ljubljana)

Prostor za izračun:

Naravni prirastek: _____ %

(1 točka)

14. Navedite izraz za ekonomskega emigranta, ki je na začasnom delu v tujini.

(1 točka)

15. Opišite dva vzroka za staranje prebivalstva Slovenije.

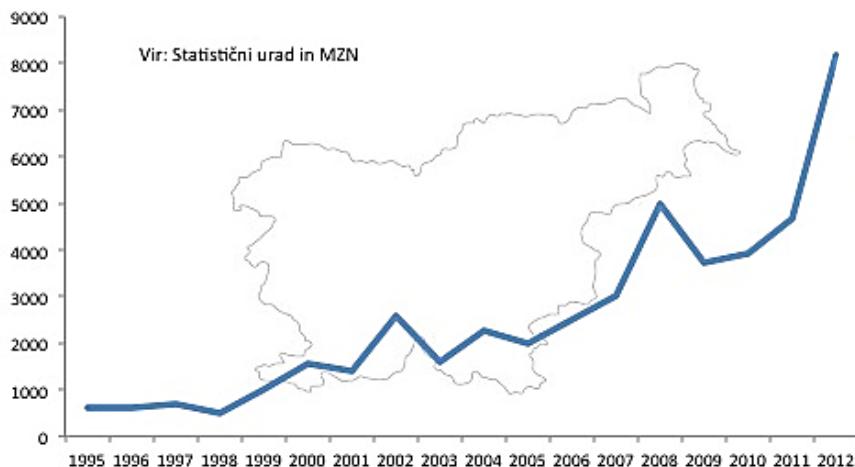
1 _____

2 _____

(2 točki)

16. Na sliki 5 je prikazano število izseljenih iz Slovenije med letoma 1995 in 2012. Z opisom vzroka in posledice pojasnite spremjanje števila izseljenih iz Slovenije po letu 2009.

Slika 5

(Prirejeno po: Wikipedia. 2016.

URL: <https://sl.wikipedia.org/wiki/mo%C5%BEeganov#/media/File.jpg>. Pridobljeno: 1. 10. 2016.)

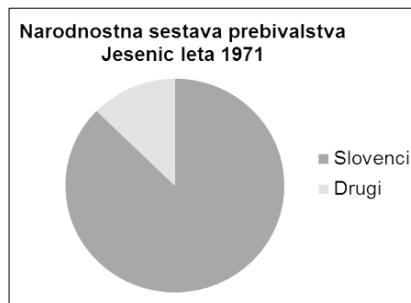
(2 točki)

17. Na slikah 6 in 7 je prikazana narodnostna sestava prebivalstva Jesenic leta 1953 in 1971. Z opisom vzroka in posledice pojasnite spremembo v narodnostni sestavi med temi letoma.

Slika 6

(Vir podatkov: Popis prebivalstva 1953. Prebivalstvo po narodnosti in spolu. Statistični urad Republike Slovenije. URL: https://www.stat.si/publikacije/popisi/1953/1953_3_01.pdf. Pridobljeno: 1. 10. 2016.)

Slika 7

(Vir podatkov: Slatnar, M., 2015: Narodna sestava prebivalstva na Jesenicah. Zaključna seminarska naloga, str. 35. Filozofska fakulteta. Oddelek za geografijo. Ljubljana)

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

18. Imenujte planoto, ki je na sliki 13 v barvni prilogi označena s črko A, in dolino v Alpskih pokrajinah, ki je označena s črko B.

A _____

B _____

(2 točki)

19. Imenujte dve naravni nesreči, ki so ju povzročile v besedilu opisane vremenske razmere.

Obilne jesenske padavine so v Zgornjem Posočju sicer običajne, vendar je njihova količina novembra 2000 na tem območju močno presegla dolgoletno povprečje – na posameznih območjih celo več kot trikrat ali štirikrat. Na merilni postaji Žaga so namerili 1451 mm padavin, v kraju Soča pa 1493 mm. To je bil najbolj deževen november v zadnjih 50 letih, zelo namočen pa je bil tudi že oktober. Dnevne količine padavin so bile v Zgornjem Posočju relativno velike, v nekaterih obdobjih tudi po več dni zapored.

(Prirejeno po: Dolinar, M., 2000: Obilne padavine v letih 1999 in 2000. Ujma 14-15 (2000/2001). Str. 32–38)

1 _____

2 _____

(2 točki)

20. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

DA NE Poselitev v obliku samotnih kmetij je v Alpskih pokrajinah najbolj značilna za Karavanke.

DA NE Prisojna pobočja Julijskih Alp so gosto poseljena.

(2 točki)

21. Slika 14 v barvni prilogi prikazuje jezero brez dotoka v Alpskih pokrajinah. Napišite vrsto jezera glede na nastanek in način njegovega napajanja.

Vrsta jezera: _____

Način napajanja: _____

(2 točki)

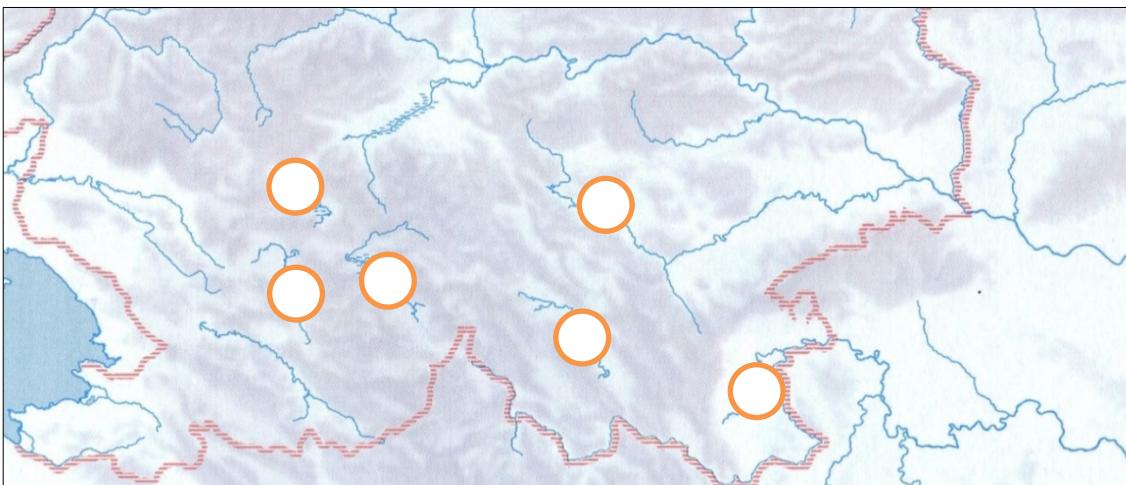
22. Pojasnite pomen planinskega pašništva za turizem v Alpskih pokrajinah.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

23. Na sliko 8 vpišite črko R v krog, ki leži na območju reke Rinže, in črko P v krog, ki je na območju reke Pivke.

Slika 8

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1. Geografija za 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

24. Imenujte Dinarskokraško pokrajino, ki jo opisuje besedilo.

Je ena najbolj kraških slovenskih pokrajin. Med nizkimi dinarskimi planotami je najredkeje poseljena. Dolina zgornje Krke je poselitvena, prometna in gospodarska os te pokrajine. Osrednji kraj je dobil ime po gradu nad reko Krko. Pokrajini so ime zaradi njenih naravnih značilnosti najverjetneje dali prebivalci sosednjih pokrajin.

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 366, 367. Modrijan. Ljubljana)

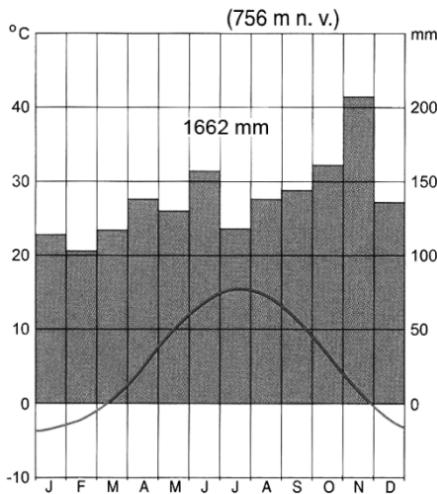
(1 točka)

25. Opišite nastanek kraške reliefne oblike, ki je na sliki 15 v barvni prilogi označena s puščico.

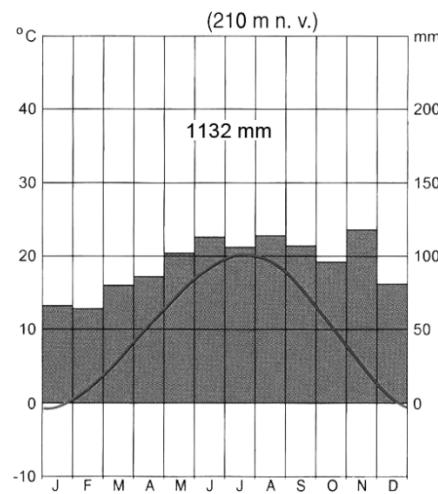
(1 točka)

26. Slike 9 in 10 prikazujeta podnebne značilnosti Babnega polja in Metlike. Izpišite številko slike, ki prikazuje podnebne značilnosti Metlike. Odločitev pojasnite s padavinskimi značilnostmi.

Slika 9

Slika 10

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 340. Modrijan. Ljubljana)

Številka slike: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

27. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Beli krajini.

- A Belokranjski kraški ravnik je valovita, vrtačasta, večinoma gozdnata pokrajina z nadmorsko višino do 200 m.
- B Najdaljša reka v Beli krajini je obmejna Kolpa, ki je turistično nezanimiva.
- C Bela krajina je bila po drugi svetovni vojni pri razmestitvi industrije vključena v policentrično politiko.
- D Bela krajina je postala z avtocestnim krakom Ilirike čez Črnomelj dobro prometno povezana z drugimi deli Slovenije.

(2 točki)

OBRNITE LIST.

28. Pojasnite dve pozitivni posledici prometne infrastrukture za prebivalstvo v pokrajini, ki jo prikazuje slika 16 v barvni prilogi.

1 _____

(2 točki)

15/20

Prazna stran

Prazna stran

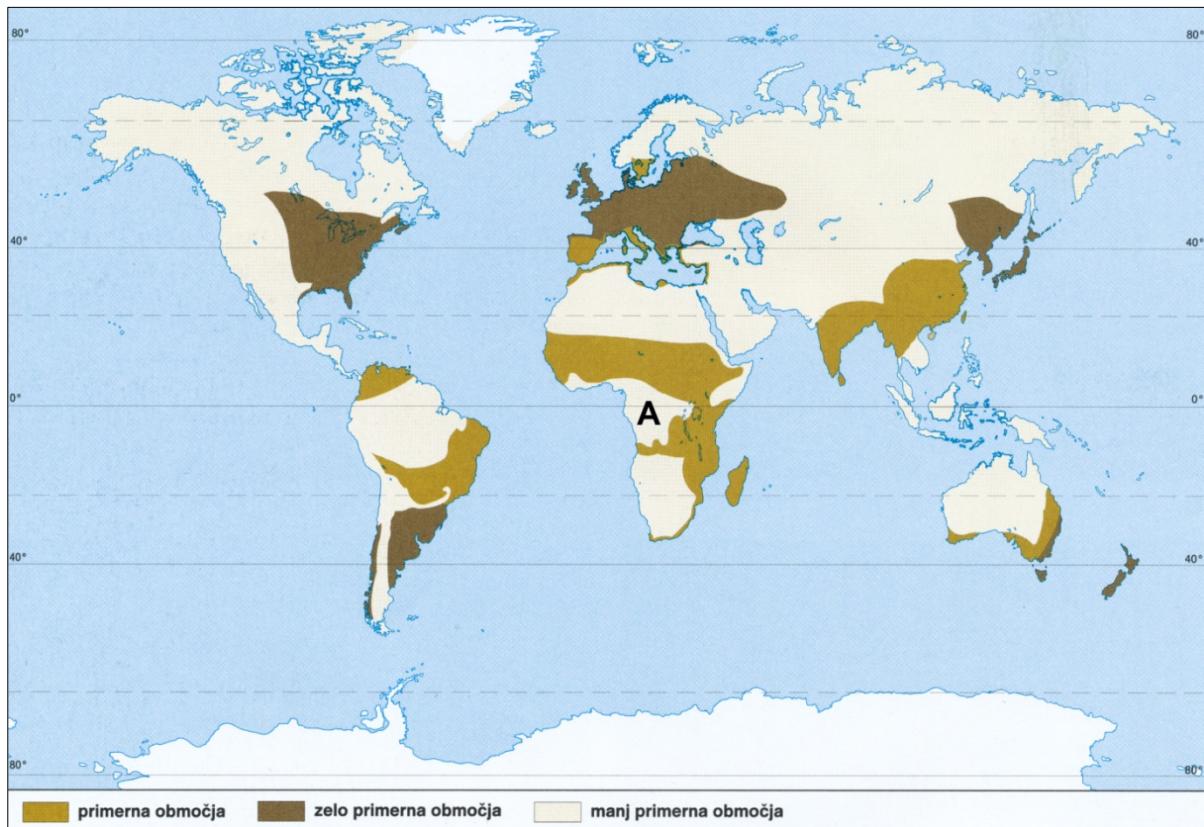

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

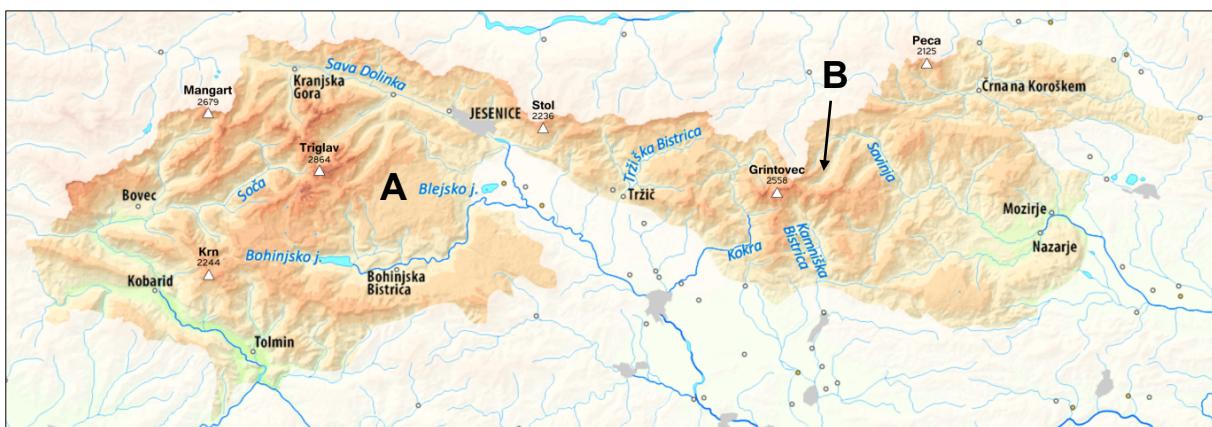
Slika 11

(Vir: Si21 spletni portal. URL: https://www.si21.com/f/pics/Dogodki/200906015714b_01_b.jpg. Pridobljeno: 6. 10. 2016.)

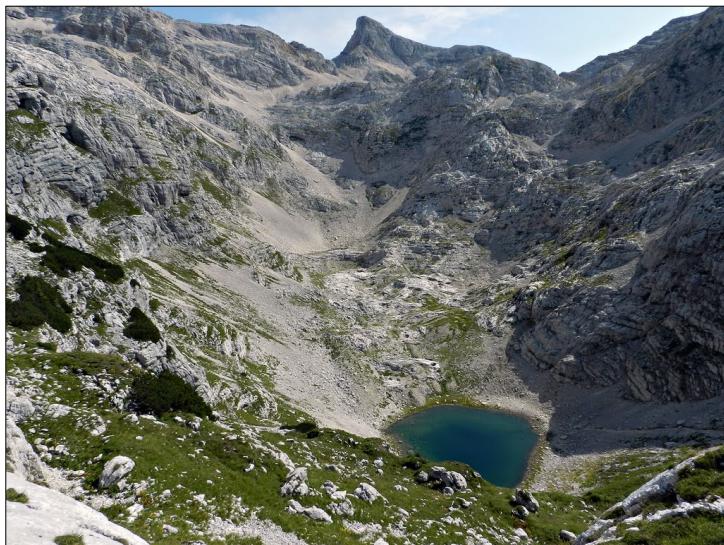
Slika 12: Primernost območij za kmetijstvo

(Prirejeno po: Cunder, K., in drugi, 2001: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 136. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 13

(Prirejeno po: Jeršin Tomassini, K., Janžekovič, M., 2015: Geografija 9. I-Učbenik za geografijo v 9. razredu osnovne šole. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: <http://eucbeniki.sio.si/geo9/2639/index5.html>. Pridobljeno: 19. 7. 2016.)

Slika 14

(Prirejeno po: Cunder, K., in drugi, 2001: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 156. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 15

(Vir: S. Trškan)

Slika 16

(Vir: Senegačnik, J., 2011: Slovenija 2. Geografija za 4. letnik gimnazij, str. 90. Modrijan. Ljubljana)

Prazna stran